Når voksne får en værge - del 2

Af advokat Stig Nielsen,
MachenhauerNielsen
Advokater

Denne artikel er den anden af to artikler, som handler om, når voksne får en værge. Den første artikel handlede om, hvordan det offentlige udpeger en værge. Denne artikel tager udgangspunkt i, hvordan værgen administrerer et værgemål.

Værgens opgaver

Som udgangspunkt handler værgen på den værgedes vegne i anliggender, der er omfattet af værgemålet, som kan begrænses til udelukkende at handle om den værgedes økonomiske eller personlige forhold.

Værgen skal sørge for, at den værgedes formue bevares og giver et rimeligt udbytte, og at indtægterne bliver brugt til gavn for den værgede, som vi her kalder for Ole. Hvis det er forsvarligt, kan værgen også overlade penge til Ole, så han selv kan sørge for sine egne behov. Værgen skal anvende Oles indtægter til hans daglige fornødenheder. Kan indtægterne ikke dække udgifterne, kan værgen bruge af Oles eventuelle formue efter Statsforvaltningens godkendelse. Værgen skal desuden forsøge at spare lidt op til uforudsete udgifter.

Mistanke om misbrug

En af værgens opgaver er også at finde ud af, om der er belæg for en mistanke om misbrug - og i givet fald at sørge for at få pengene tilbage. Som fast værge for Statsforvaltningen, oplever jeg talrige eksempler på misbrug, som gør, at personer - typisk ældre mennesker - kan have behov for en værge. Ofte er der tale om et misbrug, som er blevet opdaget af hjemmehjælpen eller de pårørende, som herefter indleder en sag. Det kan for eksempel dreje sig om børns eller andre pårørendes grove misbrug af vedkommendes underskrift - en søn eller datter, der bruger deres gamle mors Nem-ID, fordi de har fået koden.

Værgemålssager kan også dreje sig om pårørendes bestilling af formularer fra låneselskaber, hvor den demente far 'skriver under', eller hvor sønnen eller datteren ligefrem forfalsker underskriften. Jeg har oplevet, at voksne børn har optaget 20-30 lån i deres forælders navn, og at forælderen tydeligvis ikke har været i stand til at beskytte sig selv mod misbruget.

Tab af selvbestemmelse

Voksne personer under værgemål er myndige, medmindre de er blevet frataget deres retlige handleevne, altså retten til selv at bestemme. I samme øjeblik, man bliver frataget sin retlige handleevne, kan man som udgangspunkt ikke længere selv råde over sine penge. Man kan for eksempel blive frataget sin retlige handleevne, hvis man er manisk og hyperaktiv - og gentagne gange foretager ufornuftige køb og dermed skader sin egen økonomi. Der skal vise sig et tydeligt mønster, før man bliver frataget sin retlige handleevne, fordi det er så indgribende. Som umyndiggjort mister man desuden sin stemmeret.

Ugyldig handel tilbage

Den værgede, Ole, kan blive frataget sin retlige handleevne for at forhindre, at andre udnytter ham økonomisk, eller for at forhindre, at han selv sætter sin formue eller indkomst over styr. Hvis Ole konstant bestiller ting på nettet, for eksempel mobiltelefoner, kan han blive frataget sin retlige handleevne, og handlen bliver dermed ugyldig. Jeg oplever ofte, at genstande, købt af værgede personer, enten bliver solgt eller byttet væk, og så kan de i sagens natur ikke blive sendt retur til forhandleren. Men findes genstanden stadig, skal værgen sørge for, at handlen går tilbage. Er den værgedes retlige handleevne blevet frataget, skal det tinglyses i Personbogen. På den måde kan forhandleren i teorien tjekke, om han kan godtage en bestilling fra den værgede. Men tjekker forhandleren det ikke, kan han heller ikke kræve penge af den værgede.

Økonomisk og personligt

Er man under økonomisk værgemål, må man selv bestemme, hvor man vil bo. Er der derimod tale om et personligt værgemål, tager værgen blandt andet også stilling til, hvor man skal bo. Værgemålet må ikke være mere omfattende end nødvendigt - ændrer forholdene sig, kan værgemålet gøres mere eller mere indgribende. Hvis man er pårørende til en ældre - eller selv er ældre - og frygter eventuelt økonomisk misbrug, kan man overveje at anmode om et værgemål, så man kan blive beskyttet.

Spørg Ret § Rimeligt

Ret § Rimeligt skrives i samarbejde med MachenhauerNielsen Advokater. Den skrives med udgangspunkt i spørgsmål fra læserne, sager fra advokaternes praksis og aktuelle juridiske forhold. Har du spørgsmål til advokaterne eller emner, du kunne tænke dig at få belyst, kan du skrive til dem på mail@machenhauernielsen.dk.

Stig Nielsen

machenhauernielsen
advokater - til at tale med